

B. VITZTHUM

TERVAKOSKI lokakuun 4. p:nä 1938.

Herra Pääjohtaja Risto Ryti,
c/o Suomen Pankki,
H e l s i n k i.

K.V.

Järjestyksen vuoksi ilmoitan Sinulle, että jo eilen katsoimme olevamme pakoitetut lisäämään vekselivelkaamme viidellä miljoonalla markalla.

Kuten tiedät, olemme vallitsevien levottomien aikojen vuoksi runsaasti lisänneet tänä vuonna lumppuvarastoamme, samalla kuitenkin mahdollisimman paljon viivytellen lumppulas-kujen maksamisessa. Kun käsitykseni mukaan maailmanrauha nyt näyttää olevan turvattu ainakin muutamaksi vuodeksi eteenpäin, on mielestäni velvollisuutemme vihdoin maksaa kovasti rahaa kaipaaville lumpputoiminimille heidän saatavansa.

Uskon ettei Tervakoski enää tänä vuonna kaipaa lisää luottoa, ja oletan, että me jo joulukuussa voinne ruveta maksamaan takaisin vekselilainojamme. Jos ensi vuonna voimme käydä ja työskennellä täysin voimin, on meillä varmasti tilaisuus runsain määrin vähentää velkojamme, sillä ensi vuonna toimitettaviksi olemme tilanneet vain n. 1000 tonnia lumppuja, vaikka kulutuksemme tehtaan täydessä käynnissä ollen on vähintään 3000 tonnia lumppuja vuodessa.

Laskutuksemme per 31 elokuuta on tänä vuonna ollut täsmälleen sama kuin viime vuoden ~~tuotanto~~^{laskutus} samalta ajalta, ja on tämä paljon huonompi tulos, kuin se, minkä olin päämääräksi asettanut vuoden alkaessa. Meillä on ollut hyvin vähän työtä elokuun keski-
välistä lähtien, mutta nyt näyttää jo siltä, kuin ostohalu olisi nousemassa. Toiveita suurempien kauppojen syntyyn on Etelä-Amerikassa, jotavastoin British-American Tobacco Companylla ei ole meille tilauksia, osaksi syystä että heidän tehtaansa Kiinassa ilmeisesti eivät käy täydellä teholla, osaksi sen vuoksi, että

B. VITZTHUM

Pääjohtaja Risto Ryti, Helsinki.

TERVAKOSKI 4/10.1938.

2.

heidän englantilaiset paperitehtaansa kysynnän vähentyessä ovat voineet ottaa valmistaakseen suuren osan niistä tilauksista, jotka B.A.T.Co muuten on antanut ranskalaisille tehtaille ja meille.

Marraskuun alussa meillä on kondensaattoripaperikokous Pariisissa, ja olen aikonut ottaa Bror Serlachiuksen mukaani sinne, ja kokouksen päätyttyä suunnittelin lähteä hänen kanssaan belgialaisten, hollantilaisten, englantilaisten, saksalaisten ja skandinaivialaisten asiamiestemme ja asiakkaittemme puheille.

Suunniteltu U.S.A.-matka täytynee siirtää ensi vuoteen, eritoten sen vuoksi, että Levantin asiamiehemme tahtoisivat, että tulisin sinne käymään ja paikan päällä toteamaan, minkälainen italialaisten kilpailu siellä vallitsee. Sitäpaitsi ha tahtoisivat, että ainakin koettaisin auttaa heitä uudelleen hankkimaan itselleen ainakin osan siitä goodwill'istä, joka meillä ennen oli, mutta jonka kadotimme nousukautena liian korkeiden hintojemme vuoksi.

Koko viljasatomme on nyt puitu, perunat nostettu ja sokerijuurikkaita korjataan paraillaan. Myytäväksi meillä on kaiken kaikkiaan 100 tonnia kauroja, 20 tonnia polttimo-ohraa, 200 tonnia kevätvehnää, 250 tonnia polttimoperunoita ja 100 tonnia heiniä. Kuten puhelimestä sovimme, koetamme ^{heti} myydä satomme mahdollisimman hyvään hintaan.

Ohestan pöytäkirjan, joka laadittiin kokoonkutsumassani valmistavassa kokouksessa kunnan luottamusmiesten kanssa kansakoulukysymyksen järjestämiseksi. Olen ymmärtänyt, että periaatteessa hyväksytyt pöytäkirjassa mainitut, kunnan kanssa sovitut asiat, ja annat minulle täydet valtuudet järjestää kysymyksen.

Viimesunnuntainen kansakoulujuhla oli arvokas ja onnistunut, eivätkä siellä pidetyt puheet tällä kertaa sisältäneet hivenenkään vertaa politiikka, minkä helpoituksen huokauksin kiitollisena totesin.

Jos poikasi haluavat tulla tänne metsästämään, ovat he sydämellisesti tervetulleet, vaikkakaan ei Rangell ehtisi tulla heidän kanssaan. Soittakoot he vain etukäteen, jos haluavat tulla, ja jos ei minulla ole aikaa mennä heidän kanssaan, on täällä varmasti aina toisia, jotka mielellään lähtevät heidän seurakseen Dianan poluille.

Kunnioittavin terveisin

B. Vitzthum

Jäljennös.

Pöytäkirja kirjoitettu neuvottelukokouksesta, jossa neuvoteltiin Tervakosken yksityisen kansakoulun lisärakennusten rakentamisesta ja Janakkalan kunnan osallistumisesta rakennuskustannuksiin. Kokous pidettiin Tervakoski Oy:n konttorissa syyskuun 26 päivänä 1938 ja olivat siinä saapuvilla Tervakoski Oy:n puolesta toimitusjohtaja, kreivi B. Vitzthum ja konttoripäällikkö, kapteeni G.A. Gröndahl sekä Janakkalan kunnan puolesta kunnanvaltuuston valitsevat henkilöt, kunnallislautakunnan puheenjohtaja Otto Marttila, kunnanvaltuuston varapuheenjohtaja Altti Paturi ja kunnankamreeri Arvo Soinila.

1 §.

Tervakoski Oy:n toimitusjohtaja kreivi B. Vitzthum ilmoitti, kuten aikaisemmin lähetetyssä kirjelmässä jo on mainittu, että Tervakosken yksityiselle kansakoululle on kouluviranomaisten vaatimuksesta ensi tilassa rakennettava ajanmukainen veistosali, voimistelusalit ja opetuskeittiö sekä kaksi alakoulun luokkahuonetta. Etukäteen laadittujen suunnitelmien mukaan tulisivat suunnitellut täydennysrakennukset maksamaan 1 ä 1,2 milj. markkaa. Tervakoski Oy:n johtokunta ei ole katsonut yhtiön voivan rakentaa niitä, ellei se saa runsaasti avustusta sekä valtiolta että kunnalta. Ellei avustusta saada, täytyy Tervakoski Oy:n irtisanoa 13/1 1926 laadittu sopimus Tervakosken yksityisen kansakoulun ylläpidosta ja koulu jää silloin kunnan ylläpidettäväksi.

Kouluhallituksen taholta on ilmoitettu, että valtio voi Tervakosken koululle antaa avustusta saman määrän kuin kunnillekin eli 20 %. Yhtiö olisi puolestaan suostuvainen suorittamaan 40 % kokonaisrakennuskustannuksista, jos kunta maksaa saman verran.

Tämän jälkeen neuvoteltiin asiasta ja päätettiin seuraavaa:

- 1) Tervakoski Oy ylläpitää jatkuvasti yksityistä kansakoulua Tervakoskella saaden kunnalta 13/1 1926 laaditun sopimuksen mukaan

avustusta.

- 2) Edellämainittujen uusien rakennusten rakennuskustannuksista valtio suorittaa avustusta 20 % ja Janakkalan kunta 40 % samasta summasta kuin valtio suorittaa mainitun avustuksen.
- 3) Jos Tervakoski Oy luopuu Tervakosken yksityisen kansakoulun ylläpidosta, on kunnalla oikeus lunastaa kaikki kunnan avustuksella rakennetut rakennukset kansakoululle varattuine tontteineen samansuuruisesta summasta, jonka kunta on rakennuksiin jo aikaisemmin kiinnittänyt. Jos kunta ei halua rakennuksia itselleen lunastaa, luovuttaa Tervakoski Oy. kunnan suorittaman avustuksen takaisin. Siinä tapauksessa, että Tervakoski Oy. lähinnä seuraavan 10 vuoden aikana luopuu Tervakosken yksityisen kansakoulun ylläpidosta, luovuttaa yhtiö uudet rakennukset kunnalle korvauksetta.
- 4) Siinä tapauksessa, että Tervakoski Oy. luopuu Tervakosken yksityisen kansakoulun ylläpidosta, on kunnalla oikeus lunastaa vanha koulutalo siitä hinnasta, jonka Tervakoski OY:n ja kunnan valitsevat arviomiehet arvioivat. Tontti kuitenkin luovutetaan korvauksetta. Tervakoski Oy. ja kunta valitsevat kumpikin yhden arviomiehen ja elleivät arviomiehet pääse arvioimisessaan yksimielisyyteen, valitsevat he kolmannen henkilön lisäjäseneksi, joka ratkaisee arvion.
- 5) Jos Tervakosken yksityiselle kansakoululle tulee lähinnä seuraavan 10 vuoden aikana rakennettavaksi lisärakennuksia nyt kysymyksessä olevien täydennysrakennuksien lisäksi, osallistuu kunta rakennuskustannuksiin samoilla perusteilla kuin nyt kysymyksessä olevien täydennysrakennusten kustannuksiinkin.
- 6) Tervakoski Oy. huolehtii kansakoulutontin edesottamisesta yhtiö kustannuksella.

2 §.

Tämän jälkeen sovittiin vielä siitä, että suunniteltuun täydennysrakennukseen rakennetaan vielä yläkansakoulun johtajaopettajan asunto ja että siinä tilaisuudessa, jossa rakennusten piirustuksia suunnitellaan on kunnan puolesta saapuvilla kunnankamreeri Arvo Soinila.

V a k u u d e k s i:

Arvo Soinila.

Neuvottelukokouksen
sihteeri.